שנתן לה אחרון גט לא פסלה מן הכהונה מכלל דלא בעיא גט דאי בעיא גט אמאי לא פסלה מן הכהונה אלא סיפא אמרי קידושי טעות הוו רישא נמי אמרי נישואי טעות הוו קנסוה רבנן סיפא נמי ליקנסוה רישא דעבדא איסורא קנסוה סיפא דלא עבדא איסורא לא קנסוה רבנן : אין לה כתובה : מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה *כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הא תהא קלה בעיניו להוציאה : אין לה פירות ולא מזונות ולא בלאות : *תנאי כתובה בכתובה דמי : נטלה מזה ומזה : פשיטא דתימא כיון דתפשה לא מפקינן מינה קמ"ל : הולד ממזר : תנן התם *"אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד לא עשה ולא כלום מאי לא עשה ולא כלום א"ר חסדא לא עשה ולא כלום כל עיקר דאפילו ההיא גריוא הדר לטיבליה רב נתן ברבי אושעיא אמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי רב חסדא לא אמר כרב נתן בר' אושעיא דאי אמרת הוי תרומה זימנין דפשע ולא מפריש מאי שנא מהא דתנן *"התורם קישות ונמצאת מרה אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שוגג אמזיד קרמית שוגג לא עבד איסורא מזיד קעבד איסורא ורמי שוגג אשוגג הכא קתני בשוגג תרומתו תרומה התם קתני תרומה ויחזור ויתרום התם שוגג קרוב למזיד דאיבעי ליה למיטעמיה ורמי מזיד אמזיד הכא קתני במזיד לא עשה כלום התם תנן *"התורם משאין נקוב על נקוב תרומה ויחזור ויתרום בתרי מאני ציית בחד מנא לא ציית ולרב נתן ברבי אושעיא דאמר לא עשה ולא כלום לתקן שירים אבל תרומה הוי מאי

[כתובות יא:]

[שם נד:]

פסחים נג: מנחות כה: תרומות פ"ב מ"ב

תרומות פ"ג מ"א קדושין מו:

דמאי פ"ה מ"י קדושין מו: מנחות עי

אבל דלמא לאו בעיא גט דאי בעיא גט אמאי לא פסלה מן הכהונה אלא סיפא אמרי קידושי טעות הוו רישא נמי אמרי נישואי טעות הוו קנסוה רבנן סיפא נמי ליקנסוה רישא דעבדא איסורא קנסוה סיפא דלא עבדא איסורא לא קנסוה רבנן : אין לה כתובה : מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה *כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הא תהא קלה בעיניו להוציאה : אין לה פירות ולא מזונות ולא בלאות : *תנאי כתובה בכתובה דמי : נטלה מזה ומזה : פשיטא דתימא כיון דתפשה לא מפקינן מינה קמ"ל : הולד ממזר : תנן התם *"אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד לא עשה ולא כלום מאי לא עשה ולא כלום א"ר חסדא לא עשה ולא כלום כל עיקר דאפילו ההיא גריוא הדר לטיבליה רב נתן ברבי אושעיא אמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי רב חסדא לא אמר כרב נתן בר' אושעיא דאי אמרת הוי תרומה זימנין דפשע ולא מפריש מאי שנא מהא דתנן *"התורם קישות ונמצאת מרה אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שוגג אמזיד קרמית שוגג לא עבד איסורא מזיד קעבד איסורא ורמי שוגג אשוגג הכא קתני בשוגג תרומתו תרומה התם קתני תרומה ויחזור ויתרום התם שוגג קרוב למזיד דאיבעי ליה למיטעמיה ורמי מזיד אמזיד הכא קתני במזיד לא עשה כלום התם תנן *"התורם משאין נקוב על נקוב תרומה ויחזור ויתרום בתרי מאני ציית בחד מנא לא ציית ולרב נתן ברבי אושעיא דאמר לא עשה ולא כלום לתקן שירים אבל תרומה הוי מאי**

וקשה לאם כן היכי פריך רישא נמי נשואי טעות הא אמרי' לקמן דאין תנאי בנשואין ואר"י דקידושי טעות הייטו שסבורה שמת בעלה ולא מת כמו שהוא אמת והשתא פריך שפיר רישא נמי נשואי טעות וא"ת ולימא טעמא דסיפא משום קדושי טעות דכהן ומגלגל לוי ולא יוכל להקשות מרישא דאין תנאי בנישואין ואר"י דקידושי טעות לא שכיחי דלא חיישינן לשמא יחלו בקידושי טעות ורבי עקיבא לחודיה הוא דחיים להכי לקמן בפרקין (דף לד:) גבי רבי עקיבא מוסיף אף אשת אח ואחות אשה אבל רבנן לא חיישי :

מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה כו' . אע"ג דקי"ל כתובה דאורייתא שכותבין בכתובות כסף זוזי מאתן דאזו ליכי מדאורייתא הכא אמר ר"י דה"פ מ"ט תקינו לה רבנן נגלגמה כתובה שהיא דרבנן לד"ה משום שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הכי נמי אפי' בתולה שיש לה כתובה מן התורה קנסוה בכתובה כדי שתהא קלה בעיניו להוציאה *וכענין זה לשכחן לקמן (דף ה:) גבי הפרת נדרים דאית ספרים דגרסי מ"ט אמור רבנן דבעל מיפר אע"ג דבעל מיפר מן התורה אלא ה"ק מאי טעמא אמור רבנן בעל מיפר היכא דאין מיפר מן התורה כי היא דפ' ד' אחין (נעיל כט: ושם) גבי שומרת יבם דאמר כדרב פנחס כל הנודרת על דעת בעלה נודרת משום שלא תתגנה וכיון דאיכא טעמא דתתגנה אם כן אפילו בדאורייתא כמו הכא אמרו חכמים שלא יפר כדי שתתגנה :

[נעיל כ"ט, כתובות ה:]

אין תורמין מן הטמא על הטהור . ריב"ן פירש משום דכתיב (דברים יח) תתן לו ולא לאורו ואי אפשר לומר כן דבפרק כל שעה (פסחים נג: ושם) פריך עלה ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה ואמאי ליטמא לו ולא לאורו ומשני התם שהיתה לו (ה) שעת הכושר ותתן לו ולא לאורו בשלא היתה לו שעת הכושר כגון דאתמיך במחובר או שתלשה טמא ומשקה עופף עליה והתם אפי' בדיעבד אין תרומתו תרומה והכא הייטו טעם דלכתחלה אין תרומה משום הפסד כהן כדפי' בקונטרס אי נמי היכא שהיתה לו שעת הכושר גזרו דלכתחלה לא יתרום אטו היכא דלא היתה לו שעת הכושר ועוד אר"י משום מכל תלבו לריך לתרום מן היפה ומן הטמא על הטהור הוי מן הרעה על היפה ואע"ג דבמן הרעה על היפה אפילו במזיד תרומתו תרומה ואין לריך לחזור ולתרום כדתנן במסכת תרומות (פ"ב מ"ו) מן הרעה על היפה תרומתו תרומה ולא קתני ויחזור ויתרום בטמא החמירו טפי משום דלא חזי לאכילה כלל אבל רעה חזיא קצת והייטו טעמא דקישות וגמלאת מרה דלריך לחזור ולתרום משום דלא חזיא לאכול כמו שאר רעה כדמוכח בירושלמי דקרי לה ספק אוכלין : **קישות** וגמלאת מרה . בשוגג אייירי כדמוכח בשמעתין וא"ת דבתורם יין על יין וגמלאת חומץ אין תרומתו תרומה לפי שלא נתכוין לעשות חומץ תרומה כדתנן במסכת תרומות בפ' התורם קישות התורם חבית של יין וגמלאת של חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה איכא תרומה וגבי קישות נמי אמאי הויא תרומה כיון שאין חפץ לעשות תרומה גרועה כל כך ואין לומר דהתם כרבי דאמר יין וחומץ שני מינין בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד: ושם) דא"כ אפילו במתכוין לתרום מן החומץ על היין לו מן היין על החומץ לא תהא תרומה כדתנן במסכת תרומות (פ"ב מ"ד) אין תורמין ממין על שאין מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה ואפילו מן היפה על הרעה כדקתני התם ואר"י דיין וחומץ אע"פ שהם מין אחד מכל מקום שני שמות הן זה יין וזה חומץ ולכך הוי טעות טפי ולא הויא תרומה אבל קישות וגמלאת מרה לא הוי טעות כל כך דלקישות נתכוין והרי היא קישות א)וכן מן הטמא על הטהור בשוגג תרומתו תרומה דתרם אותו אם שנתכוין לו מיהו בתוספתא משמע דהחיא חומץ על יין דלא הויא תרומה כרבי אחיא דמסיים בה בהדיא דברי רבי שרבי אומר יין וחומץ שני מינין וחכמים אומרים מין אחד ואפשר לרבנן דאמרי מין אחד במתכוין לתרום מן יין וגמלא חומץ הוי תרומה ויחזור ויתרום כמו בתורם קישות וגמלאת מרה ואפי' לרבי אם במתכוין תורם מן החומץ על היין הויא תרומה דמדאורייתא הוי מין אחד וכן משמע בהדיא בירושלמי ספ"ב דתרומות דפליג רבי אר' ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אבוי תורמין מיין על חומץ ורבי אומר אין תורמין וקאמר ר' יהושע בן לוי מסתברא יודה רבי לרבי אבוי ומאי טעמא דרבי שאם אתה אומר שמותר לתרום מיין על חומץ אף הוא סבר שמותר לתרום חומץ על יין אע"ג דלא גזר בעלמא מן היפה על הרעה אטו דלמא אתי לתרום מן הרעה על היפה גבי חומץ איכא למיגזר טפי משום דאיכא דניחא ליה בחלא טפי מבחמרא כדאמר בהמוכר את הספינה (ג"ז שם) ושני מינין דקאמר רבי הייטו שעשאוהו חכמים כשני מינין ולא הויא תרומה היכא דטעה שהיה מתכוין ליין וגמלא חומץ :

מזיד עבד איסורא . ולכך שויוה רבנן כאילו לא תרם כלל והדר ההוא גריוא לטיבלא דאי אמרת תרומה הוא אתי למיפסע דהא שוי כפשיה דשע שוגג לא עבד איסורא מדעת הלכך לא חשיד דלמא פסע כן פי' ריב"ן אבל אין לפרש דשוגג לא עבד איסורא לא קנסוה אבל מזיד קנסו דאין זה קנס דהדר לטיבלה דטפי דמי קנס הא דאמר דיחזור ויתרום שלריך להפרים שתי תרומות :

איבעי ליה למיטעמיה . כלומר יפרים על מה שהוא מוציא ובזה כדי שיטעום ותו לא : **לרב** נתן בר' אושעיא . דאמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי ומיתקן ההוא גריוא מאי שנא מהא דתנן מן הנקוב על שאינו נקוב רבי' דתרומת גריוא ונתנה לא תהא תרומה הרי נמי מן הטמא על הטהור הוי דמדאורייתא לא הוי

כא א ב מיי' פ"ה מסכי' תרומות הלכה ח טוש"ע י"ד סימן שלא סעיף נב :

כב ג מיי' שם הלכה כב טוש"ע י"ד שם סעיף סה :

כג ד מיי' שם הל' עז :

תוספות ישנים

רישא דעבדא איסורא קנסוה רבנן . וא"ת והא אמרינן לקמן אמרו לו מתה אשתו ונשא אחותה וא"כ בתא אשתו מותרת לחזור לו ואינה לריכה כתובה נע ואמאי הרי עבד איסורא שהרי בא עליה וי"ל דהכא סמיך אשמועיי דלעיל דאמר גזרה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ומגלא אשת אים יוצאה בלא גט וגם עבר איסורא ומש"ה לריכה גט אבל לקמן ליכא אלא עשאה דעבר איסורא דהא לא שייך לומר גזרה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה דהתם אפי' גירש לא אמי למנסב אחותה דאסירא בחייה ואפי' מתגרשה ומ"ה איכא לריכה גט (א) עוד י"ל דהכא איכא עשמא רבא שהרי הכל יודעים שאין קישות מרה ומכניה הרוח מהני כמו אויר ולכך בשוגג תרומתו תרומה ובמזיד איכא תרומה דקנסינן ליה . אבל גבי תומץ ויין איכא דניחא ליה בחלא ואיכא דניחא ליה בחמלא וא"כ כשיודע שהוא תומץ ומפרים ממנו על היין עוב הדבר שהרי אמרי' דניחא ליה בחלא אבל כשסבר שהוא יין וגמלא תומץ הוי תרומה בעשות ואיכא תרומה :

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה תנאי כתובה וכו' בגלגמה לכ"ג דיש לה פירות וע"ב עיין כ"פ יש מותרות :

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com